

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IX. An in ecstasi, in qua ratio deprimitur ad ima, paſſio vehemens ita
absorbeat rationis usum, ut neceſitatem inferat voluntati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Augustinote ite, raptus ab imaginatione naturaliter proveniens, ita vehementer & efficaciter hominem à sensibus abducebat, ut etiam igne corpori admodum non sentiret, sine dubio divinus raptus necesse est, ut hominem ita à sensibus alienum efficiat, ut quasi mortuus, quae erga ipsum aeterna fuerint, minimè sentiat.

Demum si persona, quaecumque ecclasiis passa est, decipere non intendat, ea erit potissima regula, si de effectibus post raptum in anima relictis examinatur, præcipue de humilitate, charitate, de luce, ac demum de studio mortificationis, qui sunt praecipui effectus, qui transacto raptu in anima manere solent. Confiniles Regalas ac signa reperiet Le. & capite 8. Theologie mysticæ noli. Joannis à JESU MARIA, & cap. 13. part. 2. dilucidari verispi- ritus Hieronymi Gratiani, qui etiam legendus cap. 21. ejusdem libri, in quo doctè differit de gravissimis malis ac dannis, procedentibus à fallis & illosoriis revelationibus ac mentis excessibus.

CAPVT IX.

An in ecclasi, in qua ratio deprimitur ad i-
ma, passio vehemens ita absorbeat ra-
tionis usum, ut necessitatem im-
ferat voluntati.

C Aperte tertio hujus disputationis, cum D. Thoma in hoc articulo secundo duplex ecclasius genit distinximus; altera, quando appetitus intellectus amoris vi in superna fatur; altera, quando prætermisso appetitu intellectivo, homo ex violencia aliquas passiones abstrahit à motu appetitus superioris, & tunc potius homo dicitur deprimi ad ima, & descendere infra se, quam supra se ipsum elevari. Hanc à D. Thoma inter unam & alteram ecclasiis assignatam differentiationem eruditus confirmavit Richardus lib. 5. de contemplat. cap. 8.

Geminus dicens: Duobus namque modis extra nosmet ipsos du-
cuntur. Nam modo extra nosmet ipsos, sed infra nos-
quo extra metipsos descendimus; modo extra nosmet ipsos sed su-
nosmet ipsos levamus. In illo ad mundana captiu-
mar, in isto ad superna reducimus, sed sicut egeste-
ria digressio, sic utique egestaria reversio. Et intra De-
prima reverstione illud recte intelligitur, quod de pro-
digio filio in Evangelio legitur, in se reversus dixit:
Quoniam in mercena: it in domo Parisi mei abundan-
tia panibus, ego autem hic fame pereo. Des-
cunda reverstionem illud recte intelligimus, quod
de Apostolo Petro Act. 12. legimus: Petrus ad le-
verstus dixit: Nunc scio vele, quia misit Dominus
Angelum s. u. &c. Ecce etiisque ad se reversus legi-
tur. Sed cur hoc, nisi quia a scriptis egressi videban-
tur? nam natus longe a se in longinquam regionem du-
citur; alter Angelus oducatur super communem huma-
næ possibilitatem statim menis alienatione levatur. In
primo itaque egressu descendit ad ima, in secundo
levatur ad summam. In primo a domino elongatur, in
secundo ad dominum approximamus. Hac Richar-
dus.

Circa quæ obiter notandum occurrit, quod q[ua]ndo pars superior deprimitur ad ima, ob passionis vehementiam, tunc homo dicitur ecclasius pauci, non quia anima à sensibus abducatur, sed quia à parte superiori, cui apta nata est sensibilitas
obedire, alienari & abducatur à passione ipsa, &
pars superior, quae dicitur ratio, cujus est imperare
inferiora, ab inferiori trahitur & fleatur ad ima,

& tunc ecclasi, sive raptus dicitur, quia homo ex-
tra propriam & connaturalem ordinacionem rap-
pitur violenter à passione predominante. Quare
duplex est ecclasi, altera, qua homo supra le id su-
perna amoris vi elevatur, qua regulariter cum a-
lienatione à sensibus coningit; altera, qua homo in-
fusa se à ratione alienarus, sive ratione ligata &
absorpta à passione domina descendit, de qua in
presenti est disputatio.

Hic possumus, difficilis ita nostra in eo sita est, an quando passio appetitus ita est vehemens, quod animatum ad ima deprimat & descendere cogat ad infima, voluntas necessitatorem, ut omnino liber-
tate careat. Pro hujus dubia solutione premi ten-
dum est, voluntatem nonnulli indirecte moveri quomodo
possit appetitus sensitivus, feliciter ex parte obje-
ctum, quia nimis ratio & voluntas faciliter ad illud ab appeti-
tum afficiuntur, ad quod propenderi appetitus, & tu sensitivus
hoc ipso attrahitur & allicitur voluntas ab appeti-
tu. Neque enim potest appetitus sensitivus im-
mediate movere voluntatem illius consensum ac
motum directe efficiendo, sed solum motu suo
indirecte eam excitando, movendo prius intelle-
ctum; itaque sola cognitio sensus non sufficit, ut
voluntas velit objectum; cognitio enim sensitiva
se habet remotè respectu voluntatis, cognitio au-
tem intellectiva ejusdem objecti proxime terminat ad actum voluntatis.

Suppono secundum, quod cum operatio intellectus
etus pendaat à sensu non solum, quia per sensum
ministrantur species intellectui, sed etiam postre-
ceptionem, quia nihil intelligi intellectus pro hoc
statu, quin cooperetur aliquis sensus interior cir-
ca idem objectum; & ratus cum sensus sit vis
corporis, affectus, necessarium est, ut in corpore sit
debita dispositio, non solum ut sensus recte co-
gnoscant, sed etiam ut recte ministrant objectum
intellectui, & ut recte deserviant eidem in sua co-
operatione. Hæc autem recta dispositio consistit
in proportione atque tempore quatuor humo-
rum, arguere quatuor primarum qualitatum: Hoc
sit primum, quod qui habent: melorem istam tem-
periem natura sua sicut sunt apices ad sentien-
dum, sic eas ad intelligentiam. Hinc est 2. quod
existente aliqua distemperie humorum, aut quali-
tatum, sicut est in pueris, furiosis, atque ameni-
bus, sive per excessum humiditatis, sive per ni-
miam siccitudinem cerebri, in quo resident sensus
interni, ligatum maneat iudicium rationis, taliter
quod aut nihil, aut inordinatè intelligant. Hinc
sit tertium ad nostrum propositum, quod aut fortiter
aut vehementer existente passione appetitus sensitivi
etiam maneat ligatus intellectus, quia talis
motus appetitus sensitivi non sit, regulariter lo-
quendo, sine aliqua physica alteratione, aut motu
humorum, per quem tollitur temperies, aut di-
spacio, quam dicimus esse requisitam ad rectam
operationem sensuum interiorum, & ad recte
ministrandum objectum intellectui. Addo, etiam
si non sequatur ista alteratio physica, aut mo-
rus humorum, sufficit vehemens tendentia circa
suum objectum delectabile, aut tristibile ad hoc,
ut intellectus aliquo modo ligatus sit, vel ad hoc,
ut judicet aliquid tamquam bonum atque con-
veniens, quod tamen judicaret esse disconve-
niens, aut malum, non existente tali motu in ap-
petitu sensitivo.

Hipotesis sit prima assertio; si passio app-
petitus ita indirecte moveat voluntatem, ut oppri-
mat etiam iudicium rationis, nec sinat illud solu-
tum

tum atque liberum, tunc necessariò à tali passione
moveatur voluntas. I. a expressè tenet D. Thomas
hoc art. 2. cùm inquit; *Nisi forte tam vehementis passio-*
fit, quod usum rationis totaliter tollat, sicut contingit
in his, qui propter vehementiam ira, vel amoris insa-
nuit. Idem clare tradit 1. 2. quest. 10. art. 3. Rauo-
ne etiam probatur, quia motus voluntatis liber
non existit, nisi existentia libero iudicio rationis.

Assertio secunda. Si passio appetitus non omni-
nino opprimat, neque absorbeat omnino iudi-
cium rationis, sed relinquit illud aliquo modo
solutum, tunc non moveatur necessario voluntas
à tali passione, ita docet D. Thomas in hoc art. 2.
ad 2. & 1. 2. ubi supra. Ratio est, quia cùm motus
volontatis liber consequatur iudicium rationis,
tam potest esse liber actus voluntatis, quam fuerit
liberum & solutum iudicium rationis.

Quando iudicium rationis liberum,
aut oppressum esse cencen-
tatur.

Objectio.

Oportet tamen explicare, quid sit iudicium ra-
tionis opprimi, aut relinqui liberum. Esse igitur
liberum ac solutum iudicium rationis, quantum
ad præsens propositum attinet, nihil aliud est,
quam habere hominem quandam intellectus in-
differentiā, atque habilitatem proximam ad illa
opportunita consideranda, quæ ad rem spectant.
Porto hæc indifferentiā & habilitas, quoad actum
suum ex usu quodam certo potentiarum sensitiv-
arum pender, atque adeo ex certa quodam di-
spositione corporis, quæ quidem dispositio, cùm
ob vehementem corporis immurationem, quæ est
et in passione vehementi conjuncta, perturbator,
tunc quoque consequenter tollitur illa indiffe-
rentia & habilitas intellectus proxima, ad consi-
derandum, quæ ad rem spectant, & sic optimi-
tur iudicium rationis.

Contra priam assertiōem occurrit argu-
mentum, quia D. Thom. 1. 2. ubi supra afferit, quod
in eo, in quo iudicium rationis est ligatum, ex pa-
ssione vehementi, quod nullus maneat actus in

voluntate neque liber, neque necessarius, dicens:
In his non est alius rationis actus, & per consequens
ne voluntatis. Sententia ergo D. Thom. quod in no-
stro casu vel nullus maneat actus in voluntate,
vel si manet, quod ille sit liber. Et confirmatur,
quia in eodem loco D. Thomas exprefit docet,
quod hi in quibus ligatum est rationis iudicium,
ut sunt phreneticī & amentes, operantur sicut
brutis, ergo non manet in illis aliquis actus volun-
tatis sicut in brutis.

Ad primum D. Thom. fatoe cum eodem
sancto Thoma, quod dum iudicium rationis ma-
net ligatum ex passione, homines ferantur sicut
bruti; quod dupliciter potest intelligi; primo, si
nulla sit cognitio in intellectu, & in tali casu ho-
mines ducuntur ex sola cognitione sensu, ut que-
motus appetitus sensitivus, ut oblevavit op-
timè Medina, pejoris conditionis in tali statu
esse homines quam bruta. Primo, quia in homi-
nis sunt aliqui sensus hebetiores quam in bruti,

2. Quoniam bruta sequuntur instinctum pro-
prie naturæ, homines vero, qui solo appetitu
sensitivo ducuntur, multa faciunt contra propria
naturæ instinctum. Secundo, si maneat in ipsis
hominibus aliqua intellectualis cognitio, & al-
quis motus voluntatis necessarius, ducatur sicut
bruti, quantum ad modum operandi necessariò,
& non liberè, quamvis in illis sit aliquis motus
voluntatis secundum substantiam,

DISPUTATIO IV.

De amore reali & unitivo divinam ecstasim efficiente.

N superioribus diximus duplēcē dari unionem animæ cum DEO. Quarum una realis, quando anima immediate ipsi DEO, etiam in hac vita, realiter unitur. Altera secundum affectum tantum, de hac secunda breviter in superio-
ribus egimus capitibus, nunc operæ pretium erit, de ipsa u-
nione reali animæ cum DEO, quæ quidem felicissima est
inter omnes alias uniones. Primo autem inquiremus, an sit
possibilis hæc unio ecclastica, & realis animæ cum DEO.

Deinde ejus dignitatem ac præstantiam exponemus. Ter-
tiò, ejus utilitatem ac fructus declarabimus. Quartò, gradus ac proprietates ejus.
Quintò, Modum trademus, quo admirabilis hæc unio tam ex parte DEI, quam ex
parte animæ contingit. Sextò, Intellectus miras operationes Deificam hanc unio-
nem antecedentes atque concomitantes exponemus. Septimò, Ardentissimi amo-
ris delectationisque effectus, qui ineffabilem hanc unionem comitantur, explica-
bimus. Octavò, De dispositionibus ad hanc unionem necessariis differemus. Demum,
Nonnullas difficultates atque dubitationes, quæ circa prædicta, & in hac materia
occurrere possunt ac solent, proponemus ac solvemus.

CAPVT